



Dnes v listě:

♦ NÁRODNÍ CENA ZA JAKOST ♦ HEJTMAN SKOKAN NA DOLNÍ ROŽÍNCE ♦ NÁMĚSTEK MINISTRA ING. HÜNER NA ROŽNÉ ♦ ČDV BYTÍZ ♦ SANACE NA JIŽNÍ MORAVĚ ♦ NKÚ NA S. P. DIAMO ♦ REKULTIVACE ODVALU NA ŽOFII ♦ PROPAD V OSTRAVĚ ♦ WORKSHOP V SRN ♦ INFORMACE ODBORŮ ♦ HORNICKÁ PŘÍBRAM ♦ REKULTIVACE NA O. Z. TÚU ♦ ♦ UZÁVĚRKA 27. 11. 2006

DIAMO

OBČASNÍK

ROČNÍK XII (XXIX)

ČÍSLO 12

PROSINEC 2006



*Vedení s. p. DIAMO přeje zaměstnancům, jejich blízkým
a obchodním partnerům hezké Vánoce a vše nejlepší v novém roce*

Národní cena ČR za jakost aneb

Zvyšujte kvalitu a získejte Národní cenu



Ing. Bc. Jiří Jež, Ing. Robert Szurman a Ing. Petr Kunčický

Národní cena ČR za jakost byla pro rok 2006 vyhlášena na Pražském hradě u příležitosti předávání Národní ceny za rok 2005. Nááměstek ministra průmyslu a obchodu a předseda Rady ČR pro jakost Robert Szurman vyhlásil Národní cenu pro rok 2006 pro dva sektory – podnikatelský a veřejný (veřejná správa). Oproti minulým ročníkům to byla v Národní ceně zásadní změna. A jak jsme se zmiňovali již v minulém čísle novin DIAMO, došlo spolu s touto změnou i k dalším změnám: byl změněn statut, změnily se názvy ocenění, změnilo se i bodové hodnocení. To však nemění nic na té skutečnosti, že do Národní ceny ČR za jakost pro rok 2006 se přihlásil i náš státní podnik DIAMO.

A protože opakování je matkou moudrosti, připomeňme si, že Národní cena je udělována na základě hodnocení podle modelu excellence EFQM. Zkratka EFQM znamená The European Foundation for Quality Management, Evropská nadace pro management jakosti. Hlavním smyslem je rozšiřovat a dále rozvíjet model managementu, který je schopen přinášet organizacím dlouhodobý úspěch. Centrálním mottem je pak vytvoření a zavedení Evropské ceny za jakost /EQA – European Quality Award/, která by byla protiváhou americké /Malcolmově ceně/ a japonské období /Demingově ceně/.

Uchazeč o Národní cenu podá podle uveřejněného harmonogramu přihlášku. Při hodnocení Národní ceny je posuzována sebehodnotící zpráva. Vždy následuje hodnocení externím hodnotitelem přímo v organizaci. Hodnotiteli jsou odborníci, kteří absolvovali povinné školení a hodnotitelský kurz pro hodnocení firem nejen u nás, ale i v Evropské unii, včetně praktických zkoušek (viz popis EFQM výše). Tito hodnotitelé jsou pak zapsáni a uvedeni v databázi Sdružení pro Cenu ČR za jakost.

Národní cena je udělována ve čtyřech stupních a při hodnocení podle modelu excellence EFQM má následující bodové hodnocení: 1. stupeň – Ocenění za zapojení organizace (200 až 300 bodů), 2. stupeň – Ocenění zlepšení výkonnosti organizace (301 až 400 bodů), 3. stupeň – Oceněný finalista (401 a více bodů), 4. stupeň – Vítěz Ceny (nejlepší z oceněných finalistů získá Národní cenu ČR za jakost, dosáhne-li více uchazečů stejného bodového hodnocení, mohou Národní cenu získat všichni tyto uchazeči).

DIAMO, státní podnik, se v letošním ročníku Národní ceny ČR za jakost 2006 umístil se ziskem 335 bodů na 2. stupni ocenění a získal tak Ocenění zlepšení výkonnosti organizace. Toto ocenění bylo našemu s. p. předáno na slavnostním večeru, který se konal v rámci Evropského týdne kvality v ČR dne 13. listopadu 2006 v Paláci Žofin v Praze. Ocenění v Programu Národní ceny ČR za jakost převzal za s. p. DIAMO Ing. Bc. Jiří Jež, ředitel s. p., z rukou Ing. Roberta Szurmana, náměstka ministra průmyslu a obchodu a předsedy Rady ČR pro jakost, a Ing. Petra Kunčického, místopředsedy představenstva Sdružení pro Cenu ČR za jakost. Na snímku zleva Ing. Bc. Jež, Ing. Szurman a Ing. Kunčický.

Přínos účasti s. p. DIAMO v Programu Národní ceny lze spatřovat

Návštěva náměstka ministra průmyslu a obchodu Ing. Tomáše Hünera na o. z. GEAM Dolní Rožinka

Ministerstvo průmyslu a obchodu v souladu s energetickou a surovinovou politikou státu má zájem, aby ekonomicky efektivní dotěžení ložiska Rožná proběhlo v souladu se světovými trendy ve vývoji cen uranového koncentrátu a vysokým zájmem o uranová ložiska ve světě.



Erik Terkovič, Karel Hiesböck, Ing. Tomáš Hüner, Ing. Zbyšek Sochor a Ing. Břetislav Sedláček

Náměstek ministra Ing. Tomáš Hüner přijel 7. listopadu 2006 na o. z. GEAM Dolní Rožinka v doprovodu Ing. Zbyška Sochora, ředitele sekce energetiky, a Ing. Víta Kašovského, Ph.D., zástupce ředitele sekce na posouzení celkové situace na posledním uranovém dole a chemické úpravě v ČR.

V úvodní diskusi byli Ing. Břetislavem Sedláčkem, pověřeným řízením o. z., seznámeni pracovníci MPO s celkovým vývojem su-

POKRAČOVÁNÍ NA STR. 2

Intenzifikace čistírny důlních vod Příbram I – Bytíz 11 A

Rozhodnutí zahájit intenzifikaci ČDV PB I bylo vyvoláno zvýšenými přítoky důlních vod do zatopeného příbramského uranového ložiska v jarním období tohoto roku, kdy ani provoz ČDV Příbram II (šachta č. 19) na její technologické maximum tzn. v průměru 80 l/s čerpané důlní vody nedokázal zabránit ve stoupání hladiny důlní vody v jámě č. 19 (a tedy i v celém ložisku) včetně vytvoření nutné provozní rezervy.

Analýza zkušeností z dosavadního průběhu zkušební provozu ČDV PB II a skutečnost, že nelze vyloučit opakování stavů se zvýšenými přítoky vod i v budoucnosti, ukazuje, že pro



Montáž technologií na ČDV Bytíz

zvládnutí zjištěného velkého rozpětí v přítocích vody do ložiska je nutné zajistit dostatečnou pružnost v kapacitě čerpání a čištění důlních vod z předmětného ložiska a zvýšit ji v prů-

POKRAČOVÁNÍ NA STR. 2

Hejtmán Libereckého kraje Petr Skokan navštívil o. z. GEAM Dolní Rožinka

Nebyla to první návštěva hejtmána Libereckého kraje Petra Skokana na s. p. DIAMO. Pokaždé ale navštívil pan hejtmán ředitelství našeho podniku nebo odstěpný závod TÚU ve Stráži pod Ralskem. Tentokrát se rozhodl seznámit se s činností i jiného odstěpného závodu státního podniku mimo liberecký region a pro svoji návštěvu 16. listopadu 2006 zvolil o. z. GEAM Dolní Rožinka.

Závod navštívil za doprovodu Mgr. Josefa Chýleho, vedoucího odboru kanceláře hejtmána. Z ředitelství s. p. DIAMO doprovázeli pana hejtmána ředitel s. p. Ing. Bc. Jiří Jež a RNDr. Kamila Trojáčkova, náměstkyně ředitele s. p. pro ekologii a sanační práce.

Hlavním bodem programu bylo fárání na dole Rožná a informace o hlavních sanačních a rekultivačních postupech v této oblasti. Na úvod návštěvy seznámil Ing. Břetislav Sedláček hosty s ložiskem



Ing. Bc. Jež a hejtmán Petr Skokan

Rožná, jeho historii a budoucími aktivitami. Po tomto krátkém úvodu odjeli hosté na důl Rožná, kde sfárali a poznali za doprovodu Ing. Bc. Jiřího Ježe a Ing. Pavla Vinklra, vedoucího závodu Rožná I, práci v podzemí.

POKRAČOVÁNÍ NA STR. 2

Sanace starých zátěží na jižní Moravě

Ve dnech 1. a 2. listopadu 2006 jsem doprovázel RNDr. Kamila Trojáčkova, náměstkyni ředitele s. p. pro ekologii a sanační práce, spolu s kolegy z jejího úseku po lokalitách jižní Moravy, kde s. p. DIAMO, o. z. GEAM Dolní Rožinka, likviduje následky hornických činností.

Ložisko Jasenice – Pucov bylo nalezeno v roce 1956, těžba probíhala v letech 1961 až 1967 a v letech 1974 až 1989. Na ložisku bylo vytěženo celkem 311 tun uranu. S. p. DIAMO,



Odkalovací nádrž a ČDV Pucov

POKRAČOVÁNÍ NA STR. 4

POKRAČOVÁNÍ NA STR. 2

Národní cena ČR za jakost aneb

Zvyšujte kvalitu a získejte Národní cenu

DOKONČENÍ ZE STR. 1

ve větší zainteresovanosti všech našich zaměstnanců ve snaze v tomto programu zlepšit stávající certifikovaný systém kvalitního řízení státního podni-

telně úspěchu organizace – slavnostní předávání Národní ceny vrcholovými představiteli státu.

Obavy ze dvou rychle po sobě následujících návštěv zabývajících se excelencí a kvalitou – hodnotitelů v rámci



Ing. Horčík, Ing. Rychtařík, Ing. Vandas, Ing. Böhm, RNDr. Trojáčková, Ing. Bc. Jež, hejtman kraje Vysočina RNDr. Vystrčil, Ing. Plojhar a Ing. Havelka

ku, dále v získání nezávislého posudku od zkušených hodnotitelů (tzv. zpětná zpráva), v transparentnosti oceňování a v tom, že uchazeč předem zná podmínky soutěže. Větší spravedlnost lze spatřovat v důrazu, který je kladen na hodnocení na místě.



Na Žofíně

Organizace, která již jednou vypracuje „počáteční“ sebehodnotící zprávu, tak získá informaci o svých silných i slabých stránkách a námětech na zlepšování. Následnou realizací zlepšovacích opatření a hodnocením jejich přínosů pak „vylepšuje“ tuto sebehodnotící zprávu a nemusí zpracovávat zprávu novou. To je přesně případ našeho s. p. DIAMO. Tímto postupem trvalého zlepšování je možné dosáhnout až na stupeň nejvyšší.

Dále zde svou úlohu hraje i větší motivace – i za mírný pokrok lze získat ocenění.

V neposlední řadě dochází ke zvíd-

Programu Národní ceny (18.–20. září 2006) a recertifikačního auditu QMS (2.–6. října 2006) – se nenaplnily a zůstaly stranou. Opak byl pravdou.

Hodnotitelé Programu Národní ceny ocenili silný a aktivní management našeho s. p., dobré vztahy s veřejností a okolím, ale i dobré vztahy uvnitř naší organizace – tedy se zaměstnanci. I přes malé zkušenosti s modelem EFQM spatřovali hodnotitelé na jednotlivých lokalitách u našich zaměstnanců pohotovost, odbornou způsobilost, erudovanost a ducha s. p. DIAMO.

Recertifikační audit, který probíhal následně, potvrdil funkčnost a platnost stávajícího zavedeného systému managementu organizace s tím, že na všech úrovních řízení (vedení a provozy) byl stále znát pozitivní přínos účasti našeho s. p. DIAMO v Národní ceně – zaměstnanci byli více motivováni ke zlepšování a byli také lépe připraveni odpovídat na dotazy auditorů.

Účast s. p. DIAMO v Programu Národní ceny ČR za jakost vytvořila předpoklady k dalšímu rozvoji nástrojů kvalitního řízení, zvýšení motivace všech zaměstnanců a v konečném důsledku také ke zrychlení růstu výkonnosti s. p. a zlepšování výsledků při uspokojování zákazníků, tedy občanů.

Ing. Eduard Horčík, ved. OSMO

DOKONČENÍ ZE STR. 1

rovinové základny ložiska, těžbou v oblasti hlubokých horizontů jámy R7S a s projektovanou těžbou a úpravou uranu v letech 2007 a 2008. O přípravě prací geologických a báňských specialistů na eventuální těžbu a úpravu v dalších letech informoval Ing. Antonín Hájek, CSc., vedoucí odboru geologie a správy ložisek. Náměstek ředitele o. z. GEAM Dolní Rožinka pro ekologii a techniku Ing. Pavel Koscielniak pohovořil o celkové ekologické zátěži oblasti související s těžbou a úpravou uranu a vysvětlil postup následných sanačních a rekultivačních prací.

Následně Ing. T. Hüner, Ing. Z. Sochor, Ing. B. Sedláček a Ing. P. Vinkler (závodní dolu Rožná I) sfárali do dolu

Návštěva náměstka ministra průmyslu a obchodu Ing. Tomáše Hünera na o. z. GEAM Dolní Rožinka

Rožná I. Byl rozebrán systém rozfárání ložiska, otevírka zásob, systém dobývání rudních těles, postup porubní fronty. Společně sfárali na 20. patro jámy R7S na blok 4P 20103. Ing. Hüner se zajímal

o zásoby ložiska, výhled odpracování bloků a jednotlivých těžebních pater a zajímaly ho rozdíly mezi rudným a uhelným dolem.

Po vyfáraní v závěrečné diskusi byly zhodnoceny možnosti výroby uranového koncentráту v delším časovém horizontu, byly specifikovány problémy dolu a chemické úpravy při jejich dlouhodobějším využití. Ing. Hünera zajímaly i otázky zaměstnanosti a ekonomického vývoje v regionu.

Návštěva proběhla ve velmi srdečném duchu a byly konstruktivně posouzeny možnosti výroby a zaznamenány možné ekologické dopady těžby a úpravy na Vysočině.

Ing. Břetislav Sedláček
pověřený řízením o. z. GEAM



Ing. Sochor, Ing. Sedláček a Ing. Hüner

Hejtman Libereckého kraje Petr Skokan navštívil o. z. GEAM Dolní Rožinka

DOKONČENÍ ZE STR. 1

V podzemí strávili více než tři hodiny, a jak práce v hlubinném dole zapůsobila na pana hejtmána, vyplynulo z jeho slov po vyfáraní: „Do hlubinného dolu jsem fárál poprvé a byl to pro mne zvláštní a zajímavý zážitek. Viděl jsem, jak je práce horníků fyzicky náročná a v jakých podmínkách se uran dobývá. Překvapilo mě, kolik důmyslných operací v daných podmínkách musí horník provést, aby byla nejen vytěžena uranová ruda, ale také zajištěna bezpečnost lidí v dole. Musím konstatovat, že horník si peníze vydělává těžce a po dnešním zážitku si jejich práce ještě více vážím.“

Dalším bodem návštěvy pana hejtmána byla prohlídka odkaliště Rožná a seznámení s problematikou sanace odkališť o. z. GEAM. Při této příležitosti seznámil Ing. Pavel Koscielniak pana hejtmána se stávající technologií úpravy uranové rudy na Chemické úpravně a s připravovanou technologií na čištění odkalištích vod. Prohlídka v terénu pokračovala krátkou zastávkou na jednom z rekultivovaných odvalů.

Na závěr návštěvy obdržel pan hejtmán a jeho kolega „Potvrzení“ o dosažení hloubky 1050 m pod povrchem zemským na 21. patře jámy R-7S v dobývacím prostoru Rožná.

RNDr. Kamila Trojáčková



Hejtman Skokan, Ing. Vinkler a Ing. Bc. Jež



RNDr. Trojáčková, Ing. Bc. Jež, hejtman Skokan a Ing. Koscielniak

Vlastní práce na intenzifikaci byly zahájeny začátkem září tohoto roku a představují osazení dvou pískových a šesti ionexových filtrů, doplnění potrubních a energo rozvodů, rekonstrukci rozvodny a opravu akumulčních nádrží důlních vod včetně úprav na čerpacím zařízení v jámě č. 11 A.

Veškeré úpravy jsou koncipovány do stávajícího objektu ČDV za využití technologického zařízení (pis-

kové a ionexové filtry) z odstavené dekontaminační stanice dolu Vítkov II. Dodavatelem převážně většiny prací spojených s intenzifikací je o. z. SUL, provoz Příbram, mimo vysoce odborné dodávky, jako např. rekonstrukce rozvodny, apod.

Předpokládaný termín zahájení zkušebního provozu je okolo 10. 12. 2006.

Ing. Vratislav Řehoř
o. z. SUL Příbram

Intenzifikace čistírny důlních vod Příbram I – Bytíz 11 A

DOKONČENÍ ZE STR. 1

měru alespoň na 80 l/s, v maximu až 120 l/s.

Rekonstruovaný provoz předmětné ČDV bude sloužit jako nutná provozní rezerva pro ČDV Příbram II pro vykrývání deficitu v kapacitě čištění vod v kritických obdobích – v období zvýšených přítoků důlních vod do ložiska, přívalových srážek ovlivňujících množství volných vod v odkališti I a nadprůměrné množství vod v Dubeneckém potoku, případně zajištění čištění důlních vod při plánovaných odstávkách nebo při poruchách na ČDV Příbram II.

Po provedené rekonstrukci bude kapacita ČDV Příbram I zvýšena na 30,0 l/s, ve špičkách až 40,0 l/s. Doposud byly v běžném provozu na ČDV Příbram I čištěny pouze

kontaminované vody bezejmenné vodoteče přitékající k ČDV od areálu firmy Ecoinvest, a. s., a od odvalu šachty č. 16 a nadbílancí, drenážní vody z odkaliště KI.

Tento původní provozní režim byl stanoven na množství čistěných vod v průměru 3,5 l/s (max. 14 l/s). V novém režimu bude množství čistěných vod zvýšeno o čerpané důlní vody (jamou č. 11 A) z důlního pole.

ČDV PB I sloužila již v minulosti k čištění důlní vody a v roce 1996 byla z důvodu pokračující výstavby podzemního zásobníku plynu (PZP) Háje její kapacita navýšena až na cca 70 l/s. Po ukončení výstavby PZP bylo čerpání důlní vody zastaveno a provoz čistírny důlní vody se omezil na čištění kontaminovaných průsakových vod z odvalů, jak je uvedeno výše.



Objekt ČDV Bytíz



Výtok z ČDV a meteorologická stanice



Stará technologie na ČDV Bytíz

Nejvyšší kontrolní úřad na s. p. DIAMO

V říjnu letošního roku vydal Nejvyšší kontrolní úřad informaci o výsledku kontroly finančních prostředků státního rozpočtu určených na útlum hornictví.

Cílem kontrolní akce bylo prověřit poskytování, čerpání a užití prostředků státního rozpočtu a provést kontrolu plnění opatření přijatých k nápravě z minulé kontroly. Kontrolováno bylo období od roku 2002 do doby ukončení kontroly, v případě věcných souvislostí i období předcházející. Kontrolovanými subjekty byly – MPO ČR, DIAMO, s. p., Stráž pod Ralskem a Palivový kombinát Ústí, s. p., Ústí nad Labem.

Ve své zprávě Nejvyšší kontrolní úřad konstatoval, že od zahájení útlumu hornictví, tj. od roku 1993, bylo vynaloženo celkem 71 mld. Kč a z toho na úhradu sociálně zdravotního zabezpečení horníků, které je nedílnou součástí programu útlumu hornictví, bylo čerpáno 23,1 mld. Kč.

Útlum uhelného, rudného a uranového hornictví si vyžádá podle projektů útlumu od roku 2006 do doby jeho ukončení (předpokládané nejdříve v roce 2040) finanční prostředky ve výši 130,0 mld. Kč, z toho 37,2 mld. Kč by měly být náklady na sociálně zdravotní zabezpečení horníků.

Na s. p. DIAMO byla kontrola zaměřena na čerpání a užití finančních prostředků, zejména na plnění termínů stanovených v „Technických projektech likvidace“, na plnění rozsahu prací v souladu s těmito projekty, na dodržování podmínek stanovených MPO ČR a na využití mimorozpočtových zdrojů. Kontrolovány byly projekty týkající se sanace ložiska Stráž po chemické těžbě uranu.

Pro s. p. DIAMO je rozhodující konstatování Nejvyššího kontrolního úřadu, že nebylo u kontrolovaných projektů útlumu a jejich roční realizace zjištěno porušení stanovených podmínek pro čerpání a užití prostředků státního rozpočtu.

Tyto závěry Nejvyššího kontrolního úřadu ukazují, že s. p. DIAMO jako příjemce státní dotace má propracován velice důkladný a transparentní systém užití těchto prostředků a je zodpovědným partnerem MPO ČR v nakládání s financemi ze státního rozpočtu. Dále tyto závěry svědčí o dobré spolupráci s Odborem útlumu hornictví MPO ČR.

RNDr. Kamila Trojáčková
náměstek ředitele státního podniku pro ekologii a sanační práce

Konference o ochraně ovzduší

Ve dnech 14. – 16. listopadu 2006 se technický management odstěpného závodu Sanační práce zúčastnil 2. ročníku konference „Ochrana ovzduší ve státní správě, teorie a praxe“, která se konala v hotelu MAS v Sezimově Ústí. Konferenci pořádalo Ministerstvo životního prostředí, odbor ochrany ovzduší, ve spolupráci se společností Vodní zdroje Ekomonitor, spol. s r. o. Velmi bohatý program konference byl rozdělen do pěti tematických bloků:

- Trendy a směry v ochraně ovzduší
- Monitoring emisí a kvality ovzduší, doprava a ovzduší
- Programové a ekonomické nástroje v ochraně ovzduší
- Požadavky na zdroje znečišťování ovzduší
- Požadavky na kvalitu paliv a alternativní paliva

Ve své každodenní praxi jsme se zatím příliš ochranou ovzduší nezabývali, protože

Konferenci uspořádalo MŽP v období, kdy se po hodnocení první vlny harmonizace národní legislativy s legislativou Evropské unie přistupuje k novelizaci většiny právních předpisů. V srpnu 2005 byla přijata rozsáhlá novela zákona o ochraně ovzduší č. 86/2002 Sb. V průběhu roku 2006 byla změněna právní úprava pachových látek podle vyhlášky č. 356/2002 Sb., a to vyhláškou č. 362/2006 Sb., účinnou od 1. 8. 2006.

V roce 2007 se očekává přijetí předpisů, které nahradí dosavadní prováděcí předpisy k zákonu o ochraně ovzduší. Z hlediska záměru „Nápravná opatření – laguny Ostramo“ je pro nás důležitá informace o přípravě nové vyhlášky, která nahradí vyhlášku č. 357/2002 Sb., kterou se stanoví požadavky na kvalitu paliv z hlediska ochrany ovzduší. Této problematice byl věnován třetí den konference. V bloku přednášek na téma „Požadavky na kvalitu paliv a alternativní paliva“ vystoupil v úvodu Ing. Kurt Dědič z odboru ochrany ovzduší MŽP a seznámil účastníky konference s návrhem vyhlášky, která významným způsobem zpříšňuje požadavky na kvalitu alternativních paliv. V následujících přednáškách byla z různých úhlů tato problematika diskutována. Velmi zajímavým byl příspěvek „Alternativní paliva – důležitý nástroj MPO pro energetické využívání odpadů“, který přednesl Ing. Ladislav Pazdera, vedoucí odboru ekologické energetiky Ministerstva průmyslu a obchodu.

Cílem nové právní úpravy by mělo být stanovení pravidel pro výrobu a využití alternativních paliv tak, aby byla eliminována možnost zneužití spojeného s environmentálními riziky.

Vzhledem k dopadům této vyhlášky na připravované sanační práce v Ostravě předpokládá státní podnik DIAMO svoji účast na připomínkování vyhlášky v mezirezortním řízení.

Ing. Alena Orliková
představitelka vedení pro EMS o. z. Sanační práce

na lomu Bílina. MND, a. s., Josef Čurík: Těžba přírodních uhlovodíků z ložisek JV svahů Českého masivu. Petr Urban: Odplyňovací vrty u Jaklovického dolu v Ostravě. Zdeněk Adamec a kolektiv: Špatné zkušenosti z likvidace dolu Šverma v Zaslavě. Boleslav Taraba a kolektiv: Analýza případů samovznícení uhlí v dolech OKD, I. část. Pavel Rucký a Jiří Nováček: Vliv operace dělení hrubého vzorku na výsledky plavící frakční analýzy. Dále jsou v čísle rubriky, ZSDNP informuje, Konference a Z domova.

Území odvalu závodu Žofie Dolu J. Fučík se nachází v jižní části katastrálního území Poruba u Orlové, v místní části nazvané Halfarova kolonie. Předmětná lokalita je součástí území někdejšího dobývacího prostoru Poruba. Odval Žofie představuje výraznou, ale nevelkou formaci o rozloze 5,6 ha, přibližně obdélníkového půdorysu. Napříč odvalem vede silnice II/470, která rozděluje odval na východní a západní část.

vou kulturou na ploše určené k podnikatelským aktivitám je ostatní plocha.

Stavba byla schválena ve 12/2002 Meziřesortní komisí Ministerstva průmyslu ČR k realizaci v rámci programu „Revitalizace Moravskoslezského kraje“ v působnosti dnes již zrušeného Fondu národního majetku. Jako dodavatel prací byla vybrána na základě

Rekultivace odvalu Žofie



Před rekultivací odvalu Žofie

Odval má velmi dlouhou historii, je pravděpodobné, že první násypy zde byly založeny již roku 1871, jako odval pro horninu z hloubení dvou jam závodu Žofie, posléze pro hlušinu z otvirkových a přípravných děl. Datum ukončení ukládání není přesně znám. Kubatura odvalu činí 546 000 m³, tj. 874 000 tun hlušiny, která je uložena ve vrstvách od 7 do 15 m.

Vlastní sanačně rekultivační stavba „Rekultivace odvalu Žofie“ byla realizována na ploše 8,802 ha dle projektové dokumentace zpracované firmou GSP, s. r. o. Ostrava v souladu s platným územním plánem Města Orlová. Cílo-

veřejné zakázky firma OKD, Doprava, a. s. Ostrava.

Vlastní práce byly zahájeny v 11/2003. Bylo provedeno vykácení stávající vegetace s výjimkou některých hodnotných stromů při okraji území. Byly odstraněny nežádoucí materiály a černé skládky (tyto odpady o objemu 170 m³ byly odvezeny na centrální odval Zárubek) a betony (celkový objem 100 m³ byl odvezen do odkalovací nádrže Hlubina).

Úprava nivelety terénu byla provedena rozhrnutím haldoviny tak, aby konečný povrch terénu byl zarovnaný s mírným sklonem směrem ke státní komunikaci. Následně byly tyto plochy



Po rekultivaci odvalu Žofie

2x ročně, jarním a zimním nátěru dřevin proti okusu zvěří, hnojení, dosadbě uhybnulých stromků a likvidaci křídlatky japonské.

Práce byly ukončeny bez vad a nedodělků v 09/2006 a zrekultivované pozemky byly předány vlastníkům. Celkové náklady stavby činily 1 840 217,10 Kč bez DPH. Jedná se o první úspěšně ukončenou stavbu z programu Revitalizace Moravskoslezského kraje.

Fotografie zachycují situaci před zahájením prací v roce 2003 a po ukončení prací v roce 2006.

Ing. Vlastimil Reichel
odbor sanačně – rekultivačních prací

Dne 12. 9. 2006 v ranních hodinách bylo ohlášeno na dispečink DIAMO, s. p., odstěpný závod ODRA v Ostravě, ujetí svahu terénu a vytvoření kaverny u uzavíracího ohlubňového povalu těžní jámy Jan Maria v katastrálním území Slezská Ostrava, v areálu soukromé firmy KR Ostrava, a. s. Inspekční služba událost neprodleně ohlásila na OBÚ v Ostravě. Odborníci z OBÚ

škození betonového uzavíracího ohlubňového povalu a kontrolou dosypového otvoru nebyl rovněž shledán pokles zásy-pového materiálu v jámě, což bylo následně potvrzeno jeho provrtáním do hloubky 7 m. Poškození odkrytého zdíva jámy nebylo vizuálně zjištěno.

Z dostupné dokumentace bylo zjištěno,

Propad u jámy Jan Maria



Odvětrávací komínky jámy Jan Maria

v Ostravě a z o. z. ODRA na místě zjistili, že došlo k propadu a ujetí zeminy na jižní straně uzavíracího ohlubňového povalu, vedle jámového stvolu zlikvidované těžní jámy Jan Maria. V důsledku toho se vytvořila kaverna o rozměrech cca 8x6,5x3 m, do které byly strženy rovněž 3 sloupky oplocení jámy. Kuriozitou bylo, že jako první zpozoroval blízkí se propad hlídací pes, který do vzniklé jámy zapadl. Naštěstí se ho podařilo včasným zásahem zachránit.

Na místě bylo ověřeno, že nedošlo k po-



Propad u jámy Jan Maria

že hloubení jámy Jan Maria založené ve svažitém terénu bylo zahájeno v roce 1844 a jáma o soudkovitém profilu 5,9x2,5 m dosáhla postupně hloubky 453,4 m. V roce 1963 byla jáma zlikvidována nezpevněným zásepem, tvořeným převážně haldovinou. Do jámového stvolu byly zaústěny ze strany jižního svahu v hloubce 4,5 m sací kanál, v hloubce 6,5 m nouzový průchod a v hloubce 17 m vodní šola. Vzhledem k tomu, že se nezachoval doklad o způsobu likvidace těchto navazujících starých kanálů, je prav-

vernu na jižní straně ohlubňové zátky na úroveň původního terénu.

Ve dnech 19. 9. až 21. 9. 2006 bylo provedeno zasypání kaverny kamenivem kusovitostí do 100 mm. Do prostoru kaverny bylo umístěno perforované ocelové potrubí DN 100 mm délky 6 m, na které je namontován odplyňovací komínek DN 100 mm, vyvedený do výše 2,6 m nad poval. Objem použitého materiálu k zásepování kaverny činil cca 140 m³, což představovalo 34 nákladních automobilů TATRA 815.

Ing. Libor Jalůvka

Den otevřených dveří v Národní kulturní památce Důl Hlubina

Jednou z dominant jižního vjezdu do centra Ostravy je silueta ocelové těžní věže bývalého Dolu Hlubina, úzce navazující na oblast Dolních Vítkovic s křivkou někdejších vysokých pecí. Pro jedinečný industriální monument se vžilo pojmenování Ostravské Hradčany, které vymyslel známý, nedávno zesnulý hornický historik Ing. Stanislav Vopašek.

Důl Hlubina založil již v roce 1852 baron Salomon Mayer Rothschild jako součást areálu s koksovnou a vysokými

pecemi. Uhlí se tady těžilo až do roku 1991, jedenáct let poté se lokalita stala národní kulturní památkou. Památky na Dole Hlubina společně s Doly Michal, Anselm, Vrbice a s vysokými pecemi a koksovnou Vítkovických železáren byly rovněž navrženy k zařazení do seznamu památek UNESCO s předpokladem zápisu v roce 2010.

Dnes o nemovitě objekty patřící k hlubinské šachtě pečuje DIAMO, s. p., o. z. ODRA, který Národní kulturní památku Důl Hlubina od roku 2002

postupně obnovuje. O postupu obnovy jsou naši čtenáři průběžně informováni.

Široká ostravská veřejnost se však o postupu při obnově Dolu Hlubina dosud neměla možnost přesvědčit na vlastní oči. Proto byla uvítána iniciativa občanského sdružení „Za starou Ostravu“, které uspořádalo ve spolupráci s o. z. ODRA v sobotu odpoledne 14. října 2006 v areálu Dolu Hlubina multi-kulturní festival, nazvaný „Ostrava –

URGP 11

Právě vychází nové číslo odborného měsíčníku Uhlí, Rudy, Geologický průzkum. Z obsahu: Martin Kapias: Výstavba kolektoru Centrum 1 A. Bohuslav Machek: Nadměrný rozlet při clonovém odstřelu. Josef Velfl: Z historie strojního a stavebního odboru v Příbrami. Lenka Hatlapatková: Školící centrum VVUÚ. SD, a. s. a Doly Bílina, Karel Mach: Geologické aspekty výskytu těžko rozpojitelných hornin

Workshop „Sanace lokalit kontaminovaných dehty a kyselými dehty“

Těžení kyselých dehtů



Technologie na přepracování kyselých dehtů

Ve dnech 23. a 24. října 2006 proběhl v saském Chemnitz workshop zaměřený na sanaci lokalit kontaminovaných dehty a kyselými dehty. Jedná se o podobnou problematiku, kterou řeší s. p. DIAMO na svém odštěpném závodě SAP v Ostravě.

Organizátory workshopu byly dvě německé sanační firmy Baufeld, GmbH a MUEG, GmbH, které mají poměrně rozsáhlé zkušenosti při praktickém provádění sanačních prací na takovýchto lokalitách v SRN (sanace 150 000 tun dehtů různé kvality). Akce se zúčastnilo více než padesát delegátů z Německa, Belgie, Velké Británie, Francie, Rakouska, České republiky, Slovinska, Chorvatska, Rumunska a Lotyšska, kteří reprezentovali různé zájmové skupiny – vlastníky kontaminovaných lokalit, inženýr-

ské organizace, sanační firmy, ale i zástupce samospráv a centrálních orgánů státní správy. Cílem setkání bylo prezentovat a prodiskutovat konkrétní výsledky sanací a dále zhodnotit dosavadní zkušenosti z jednotlivých zemí při přípravě a provádění sanačních prací na lokalitách s uvedenou kontaminací. Kromě technické problematiky sanací byla diskutována i problematika stanovení nákladů s ohledem na velké množství nejistot při projektování sanačního zásahu a možnosti financování těchto činností z mezinárodních zdrojů, zejména z prostředků EU.

Vedle prezentací jednotlivých projektů byla organizátory připravena i ukázka praktického provádění sanace skládky kyselých dehtů u bývalé rafinerie na lokalitě Mittelbach

poblíž Chemnitz a návštěva závodu Beuna, kde se provádí zpracování odtěžených dehtů na sekundární palivo pro tepelnou elektrárnu Schwarze Pumpe v oblasti Lipska.

Z výsledků workshopu lze konstatovat, že používané technologie jsou obdobné těm, které byly navrženy pro laguny Ostramo. Základním rozdílem je otázka ochrany podzemních vod, neboť německé lokality se nacházejí v místech, kde nejsou přímo ohroženy podzemní vody. Dalším podstatným zjištěním je skutečnost, že institucionální projednání do vydání povolení k zahájení vlastní sanace lokality zaberou v Německu v průměru pouze sedm měsíců. Podrobnější informace naleznou zájemci na internetových stránkách www.acid-tar.cz.

RNDr. Jan Trojáček

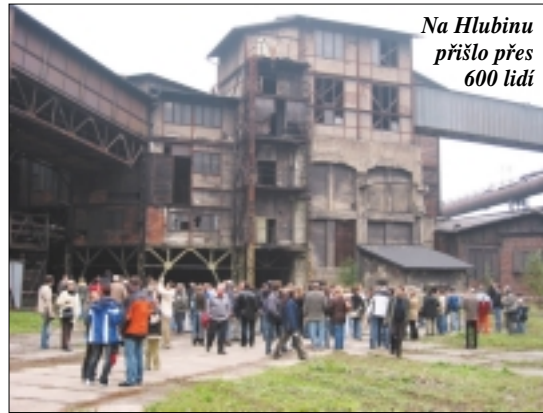
Den otevřených dveří v Národní kulturní památce Důl Hlubina

POKRAČOVÁNÍ ZE STR. 3

zpečetěný osud“. Program obsahoval prohlídku dolu s výkladem o postupu a cílech obnovy areálu, soutěže pro děti, improvizáční pouliční divadlo, pantomimu, výlet na blízký Důl Alexandr (rovněž ve správě o. z. ODRA) historickým autobusem a vystoupení zpěvačky Zuzky Homolové a slovenské skupiny



Na Hlubině



Na Hlubinu přišlo přes 600 lidí

Polemic. Dále byl program obohacen výstavkou fotografií průmyslových památek od uskupení fotografů „Ostraváci“ a výstavkou obrazů a grafik Ivo Doštal.

Přes sychravé počasí, které v sobotu panovalo, navštívilo Hlubinu více než 600 převážně mladých návštěvníků. Jednalo se vlastně o první den otevřených dveří na Hlubině od zahájení obnovy v roce 2002. O průběhu akce informovala širokou veřejnost většina sdělovacích médií od televize, rozhlasu až po všechny významné deníky.

Všichni zúčastnění na akci se shodli, že Ostrava je v Evropě jedinečná právě jen industriálními památkami. Tyto si proto zaslouží, aby byly zachovány pro další generace.

Ing. Libor Jalůvka

POKRAČOVÁNÍ ZE STR. 1

o. z. Dolní Rožinka, zde nyní provádí správu zlikvidovaných hlavních důlních děl a hlavně čištění důlních vod. Ty jsou čerpány z jámy č. 13 hluboké 255 m, čerpadlo je 60 m hluboko. Ohlubeň jámy má 453 m. n. m., hladina důlních vod je udržována na úrovni 407 m. n. m., aby nedocházelo k vsakování vod z toku Jasinka do podzemí. U jámy zůstal zbytek odvalu, který bude použit pro definitivní likvidaci jámy



Čerpání z jámy Pucov

č. 13. Likvidace bude provedena nejpozději po ukončení čištění důlních vod. Část povrchového areálu odkoupil soukromý podnikatel a provozuje zde dřevovýrobu. Od mojí návštěvy před lety stromy na rekultivovaných plochách povyroستly. Čistička je ve vzorném pořádku. Celým areálem nás provedl předák ČDV Radek Pokruta.

Na ČDV Pucov je pětiletá osádka, pracuje se v nepřetržitém provozu. V současnosti jsou ionexové kolony odstavené, protože jsou podlimintní obsahy uranu a radia na vstupu. Stále je však nutné zachycovat železo a mangan. Vzorky vody se průběžně odebírají, takže v případě vzrůstu koncentrace U a Ra budou ionexové kolony opět spuštěny. Požádal jsem o stručný popis činnosti ČDV Ing. Pavla Koscielniaka z o. z. GEAM.

Ing. Koscielniak: „Důlní vody jsou čerpány do akumulační nádrže z jámy J-13. Zde dochází k jejich

provzdušnění, které napomáhá vysrážení železa, manganu a radia z důlních vod. V akumulační nádrži dochází také k primárnímu odsazování kalů. Kaly jsou cyklicky čerpány do kalových polí a odváženy k uložení na odkaliště K I v Dolní Rožince. Upravená důlní voda je čerpána k filtraci na pískových filtrech a následně vypouštěna výpustným potrubím do recipientu Jasinka. Kal z pískových filtrů je cyklicky protiproudě vypírán a odvážen do kalových polí.“

Další naše cesta vedla dále na jih, do Rosického-oslavanského revíru,



Těžní věž Kukla

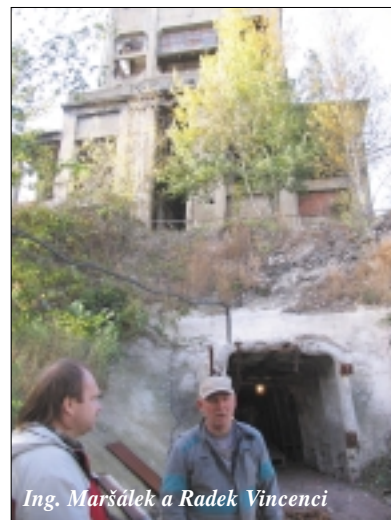
zdejší kvalitní černé uhlí stálo u počátků industrializace brněnské oblasti, jeho těžba ale byla počátkem 90. let zastavena a podzemí bylo zatopeno. V lokalitě RUD Zbýšov se nachází celkem 65 hlavních důlních děl ústících na povrch, která jsou v současnosti ve správě o. z. GEAM. V současné době probíhá likvidace jámy Kukla.

Jáma Kukla se nachází v jižní části ložiska, je 899 m hluboká. V bývalém areálu jámy provozuje Strojárna Oslavy strojírenskou výrobu. Aby bylo zachováno bezpečné prostředí, byla k jámě, ručně, bez použití trhací práce, vyražena krátká 21 m dlouhá štola, do které byl umístěn hřeblový dopravník, kterým byl proveden zásep jámy do hloubky

11 m pod ohlubeň. Likvidace jámy Kukla je podrobně popsána Ing. Petrem Křížem v novinách DIAMO v čísle z května 2005.

V současné době probíhá dokončení likvidace jámy, která navazuje na konsolidaci zásepů. Probíhají přípravné práce k dokončení betonáže. V době naší návštěvy byl z chodby již odstraněn hřeblový dopravník. Práce provádějí pracovníci ZBZS o. z. GEAM.

ČDV Oslavy čistí vody celého Rosického – oslavanského revíru. Důlní vody natékají gravitačně z Dědičné štoly shýbkou pod řekou Oslavou do



Ing. Maršálek a Radek Vincenci

čerpací stanice a odtud jsou čerpány na ČDV. Zde dochází k jejich aeraci tlakovým vzduchem. Následně jsou



ČDV Oslavy

důlní vody neutralizovány vápenným mlékem, při tomto procesu jsou z nich vysráženy železo, mangan a částečně i sirany. Poté dochází v sedimentačních nádržích k odsazení vyčištěných důlních vod a vzniklých kalů. Kaly jsou ze dna sedimentačních nádrží cyklicky odčerpávány k odvodnění na kalolis a v kontejnerech odváženy jejich zpracovatelem. Vyčištěné důlní vody gravitačně odtékají přes kontrolní a retenční nádrže do recipientu Oslava.

Dne 2. listopadu probíhaly práce mimo objekt ČDV. Dokončoval se nový přepad vyčištěných vod do ř-



Nahlédnutí do štoly

ky Oslavy a zabudovávaly se kabely k budoucímu novému transformátoru, který umožní provedení změny



Technologie v ČDV Oslavany

Sanace starých zátěží na jižní Moravě

napětové hladiny napájení a tím i podstatnou úsporu v nákladech na provoz čističky.

Staré zátěže po těžbě lignitu na jižní Moravě spravuje o. z. GEAM, provoz JLD Hodonín.

V květnu 2006 byla v našem občasníku v článku Ing. Kouřila a Ing. Tichého „Propady v Jihomoravské lignitové pánvi“ popsána geologie jihomoravské pánve a problematika propadlin.

Vedle náhle se tvořících propadlin různé hloubky a rozměru, ke kterým dochází obvykle na jaře, dochází v jihomoravském lignitovém revíru z titulu bývalé hornické činnosti k celoplošným poklesům terénu, což jsme si ověřili v lokalitě Náklo, k. ú. Dubňany.

Poklesy jsou způsobeny tím, že vlivem tlaku nadloží postupně dochází k zaplnění vyrubaných prostor méně soudržnými nadložími horninami. Sténové poruby v dubňanské sloji byly v hloubkách cca 60–200 m, dobývaná mocnost sloje činila 1,7 až 3,0 m. Celoplošné propadliny se v revíru objevují i několik desítek let po skončení dobývacích prací.

Dochází k negativním dopadům na životní prostředí a poklesy jsou téměř vždy spojeny se změnou povrchových odtokových poměrů a změnou režimu podzemních vod. Na povrchu se vytváří zavodněná území, která jsou zemědělsky nevyužitelná. V mnoha případech takto dotčené plochy zarůstají rákosím.

Proto je nutné tyto plochy rekultivovat a předat vlastníkům či uživate-

POKRAČOVÁNÍ NA STR. 5

ODBORY

ZDE UVEDENÉ MATERIÁLY
VYJADŘUJÍ NÁZORY ODBORÁŘŮ
A NEMUSEJÍ SE SHODOVAT
S NÁZORY REDAKCE

Ještě ke Dni horníků 2006

Vracíme se ještě k oslavám Dne horníků 2006. Poděkování patří pořadatelskému sboru ve složení pp. Petra Cejnarová, Alena Jurková, Marcela Wenghová, Eva Tichovská, Eva Černéková, Lenka Svobodová, Jan Schovánek a Ing. Petr Rolf. Všichni odvedli kus poctivé práce a splnili úkoly na ně naložené. ZV ZO OSPHGN jako hlavní spolugarant oslav se rozhodl na svém zasedání 1. 11. 2006 odměnit každého ze jmenovaných ze svých prostředků finanční odměnou po 200 Kč.

Dále je třeba uvést, že u příležitosti Dne horníků udělil předseda ČBÚ prof. Dr. Ing. Roman Makarius, CSc, panu Miloši Smejkalovi z o. z. TÚU a panu Václavu Vávrovi z o. z. ODRA bronzové záchranné kříže. Jmenovaným záchranným budou vyzname-

nání předána na ČBÚ v Praze dne 5. prosince 2006 při oslavách patronky horníků sv. Barbory.

Ing. Jan Hajiček

P. S. Dopoledne, před hornickým dnem, si naši bývalí kolegové prohlédli pracoviště o. z. TÚU. Mezi nimi byli Ladislav Flidr, Ing. Zdeněk Besta a Bohuslav Rychtařík.



Ještě ke Štosu

Závěr článku 2057 km na kole, uvedeného v minulém čísle, vyznívá jako pozvánka do lázní Štos. Ozval se nám ale bývalý kolega Ing. Alexandr Valentin, který píše, že cestoval po Slo-

vensku a koncem srpna ve Štosu byl. Píše, že privatizace Štosu se nepovedla, řada lidí je propuštěných. Jestli se do lázní Štos chystáte, nejdřív zkuste ověřit z nějakého třetího zdroje, jak to tam vypadá.

Otto Hejnic

Volby statutárních zástupců SOO DIAMO, s. p., Stráž pod Ralskem

Dne 31. 10. 2006 se uskutečnily v rámci řádného zasedání Rady SOO DIAMO, s. p., Stráž volby předsedy a místopředsedy tohoto odborového orgánu. Na další dvouleté období byli zvoleni předsedou Ing. Jan Hajiček, místopředsedkyní Mgr. Hana Šindelářová.

Volby do Dozorčí rady

V DIAMO, s. p., končí k 31. 1. 2007 čtyřleté funkční období volených členů Dozorčí rady. V měsíci listopadu proběhl v souladu s Volebním řádem do Dozorčí rady DIAMO, s. p., volby volitelů a byl proveden soupis navržených kandidátů. Nové členy dozorčí rady zvolí konference volitelů dne 10. 1. 2007. Volby jsou zajišťovány ve spolupráci s odborovými organizacemi působícími v s. p. DIAMO.

Setkání s ředitelem o. z. TÚU

10. 11. 2006 se uskutečnilo pravidelné čtvrtletní setkání předsedů odborových organizací působících v o. z. TÚU s ředitelem Ing. Tomášem Rychtaříkem. Zápis z tohoto jednání je umístěn na Intranetových stránkách o. z. TÚU pod Odborovou organizací.

Kolektivní vyjednávání na období 2007 – 2009

14. 11. 2006 se uskutečnilo od 10 do 12 hodin ve Stráži pod Ralskem první kolo kolektivního vyjednávání mezi představiteli odborových organizací pů-

INFORMACE ODBORŮ

sobících v DIAMO, s. p., a představiteli vedení státního podniku DIAMO. Předmětem jednání byl odborový návrh podnikové kolektivní smlouvy (PKS) na období 2007 – 2009 a stanovisko strany zaměstnavatele k tomuto návrhu. Obě strany si na tomto jednání vzájemně poskytly další písemné náměty, které budou posouzeny na jednání druhého kola kolektivního vyjednávání, jehož termín byl dohodnut na 28. 11. 2006.

Jednání prvního kola bylo velmi náročné, protože odborový návrh byl koncipován za předpokladu, že nebyla jasná platnost novely Zákoníku práce (ZP) a Kolektivní smlouvy vyššího stupně (KSVS), což znamenalo, že strana odborů předložila poměrně obsáhlý text návrhu. Na jednání bylo dosaženo dohody v tom, že bude-li novela ZP účinná od 1. 1. 2007, budou ustanovení, která byla převzata z textu novely ZP, z textu PKS vypuštěna. Stejně dohody bylo dosaženo i v otázce ustanovení převzatých z návrhu KSVS. Bylo dosaženo dohody o úpravách textu v těch částech, které byly písemnou formou obou stran posouzeny a přijaty, články, které nebyly ani jednou stranou připomínkovány, jsou považovány za dohod-

nuté, ostatní text bude předmětem jednání druhého, případně třetího kola.

Jednání tedy nebylo lehké, ale je třeba dodat, že bylo z obou stran korektní.

Zbývá dodat, že se v současné době dojednávají dvě PKS, a to jedna pro oblast Dolní Rožinka, Ostrava a Stráž pod Ralskem, odboráři z oblasti Příbram setrvali na svém stanovisku a vyjednávají druhou PKS pro o. z. SUL Příbram. Jejich jednání proběhlo 14. 11. 2006 ve Stráži pod Ralskem odpoledne, o jeho výsledku nemáme zatím zprávy.

Jednala konference ZO OS PHGN PCHT

14. 11. 2006 se konala ve Stráži pod Ralskem v DK U Jezera konference základní organizace odborů OS PHGN chemické těžby. Konference hodnotila práci základní organizace a výboru od letošní jarní konference. Jednání se zúčastnilo 49 z 55 řádných delegátů, t. j. 89 %. Na jednání vystoupili hosté, Ing. Tomáš Rychtařík, ředitel o. z. TÚU, Bc. Vlastimil Altner, tajemník OS PHGN, a František Nadymáček, předseda SOO DIAMO, o. z. ODRA Ostrava, kterého naše oblast podporuje jako kandidáta na funkci voleného člena Dozorčí rady s. p. DIAMO.

Zápis z jednání konference a přijaté usnesení jsou umístěny na Intranetových stránkách o. z. TÚU pod Odborovou organizací.

Ing. Jan Hajiček



Delegáti konference



Předsednictvo konference

Sanace starých zátěží na jižní Moravě

DOKONČENÍ ZE STR. 4

lům pozemků k původnímu využití. Pro realizaci těchto prací se musí provést výškové a polohopisné zaměření dotčeného území a následně zpracovat projektovou dokumentaci rekultivace. Po zařazení akce do prováděcího projektu provozních prací v rámci zahlazování následků hornické činnosti a vyřízení souhla-

ně. Je to dáno tím, že vlastník elektrárny ČEZ z ekonomických důvodů ji využívá pouze jako záložní, v energetickém systému pracuje jen když je některá ze stabilních provozovaných elektráren odstavena.

Na jižní Moravě jsme minuli několik naftových kozlíků. Černé uhlí v Rosicko-oslavanském revíru je odepsáno definitivně, lignit z větší části, ale Moravské naftové doly, jak víme z jejich přednášek na Hornické Příbrami, zažívají éru svého rozkvětu.

Návštěva starých zátěží na jižní Moravě byla velmi zajímavá, mohli jsme se na vlastní oči přesvědčit, jak zdejší sanace probíhají. Děkuji Ing. Koscielniakovi a Ing. Kouřilovi za doplňující informace.

Otto Hejnic



Rákos uprostřed pole

su vlastníků pozemků (může jich být i 100), stavebního a vodohospodářského povolení je vyhlášeno výběrové řízení na dodavatele těchto prací a následně akce realizována.

Navštívili jsme i budovu provozu JLD. Vedoucí provozu Ing. Josef Kouřil nám mimo jiné popsal historii útlumu a úspěšně zvládnutou dobu radikálního omezování těžby lignitu. Z okna budovy je přímo vidět na Elektrárnu Hodonín, dřívějšího monopolního odběratele energetického lignitu. Ta odebírala v devadesátých letech 20. století až 2 mil. tun ročně. Dnes od posledního činného lignitového dolu – dolu Mír Mikulčice odebírá cca 400 000 tun ročně.



Ing. Kouřil s mapou

Hornická Příbram neoficiálně

Po slavnostním zahájení, o kterém jsme referovali v minulém čísle, probíhala další jednání po jednotlivých sekcích. Tradičně plno bylo na sekci Legislativa. První dvě témata, požadavky na kvalifikaci pro výkon hornické činnosti přednášel prof. JUDr. Ing. Makarius, CSc., a aktuální problémy při povolování dobývání, ochrana vlastnických práv, náhrady škod, které přednášel JUDr. Dvořák, se bezprostředně všech těžbařů dotýkají. Horní legislativu přednášeli ti nejpovolanější, dále JUDr. Amort, Ing. Hykel, Ing. Kysela a RNDr. Holý, a dále bylo možno po jednotlivých přednáškách dílčí témata v diskusi osvětlit.

Putoval jsem s fotoaparátem po čtyřech místech, píši hlavně o přednáškách, které jsem stihnul, nebo které mne zaujaly na CD Hornická Příbram, kde přednášky jsou v plném znění, doprovázené barevnými fotografiemi a grafy a náčrtů. CD pro sympozium vyrobilo středisko PIS na ŘSP ve Stráži pod Ralskem, konkrétně Karel Kuna.

V sekci Sanace a rekultivace po těžbě mne zaujala RNDr. Kopačková z ČGS Praha s referátem o dálkovém průzkumu Země metodami spektrální analýzy a Vojuczkí, Ph.D. z Budapešti, který přednášel na téma hospodářského významu přírodních zdrojů a navíc mluvil česky! Jednání sekce řídil Ing. Pavel Vostarek, kterého jsem poprosil o širší pohled na jednání.

Ing. Vostarek: „Sekce Sanace a rekultivace po těžbě byla tématicky zaměřena na tuto finální a zcela jistě neméně významnou etapu exploatace ložisek nerostných surovin. Skladba přednášek byla volena tak, aby problematiku mapovala pokud možno v celém hornictví, tedy jak v hornictví rudném, nerudném a uranovém, tak v hnědouhelném a černouhelném a to i nad rámec české



RNDr. Kopačková a Ing. Vostarek

vé činnosti v Maďarsku. O tom, že pozůstatky těžby nemusí vždy a nutně být jen destrukcí a nežádoucí zátěží v životním prostředí, vypovídala přednáška RNDr. Smolové z Univerzity Palackého v Olomouci, zabývající se opuštěnými lomy jako významnými krajinnotvornými prvky, zvyšujícími diverzitu krajiny a ekologickou stabilitu území. Prezentovány byly úspěšné sanační a rekultivační projekty s následným zdařilým využitím území v lokalitách severočeské a ostravsko-karvinské pánve a nebo unikátní sanace hořícího odvalu Dolu Kateřina u Radvanic v Čechách. Nemalá pozornost byla rovněž věnována výsledkům dlouhodobého sledování a nakládání s vodami, které po ukončení těžby a zatopení podzemí z ložisek vytékají. Vě-



Dr. Jakubick a Ing. Szücs

lotliny. Zajímavá byla určitě informace o systému monitorování škod na životním prostředí a o účinnosti revitalizace po uranové činnosti u našich sousedů a bývalých kolegů na Slovensku nebo následně využití báňských děl po urano-

řím, že každý, kdo navštívil tuto sekci, zde pro sebe našel zajímavou informaci z oboru, za což náleží upřímný dík všem autorům a přednášejícím.

POKRAČOVÁNÍ NA STR. 6

Hornická Příbram neoficiálně

DOKONČENÍ ZE STR. 5

Sekce Podzemní stavitelství a báňská záchranná služba zasedala v budově bývalých Rudných dolů, nyní patřící



městu. Ražba tunelů a kolektorů havíře vždycky zajímala, jde o obdobnou profesi, podzemní stavitelství se značně rozšiřuje. Zajímavý je připravovaný železniční tunel na trase Praha – Beroun. Technicky náročná je ražba kolektorů, protože probíhá uprostřed městské zástavby, v málo soudržných horninách, nebo dokonce v píscích, přitom pokles na povrchu musí být minimální. Uplatňují se zde nové technologie.

Do sekce Podzemního stavitelství byla přiřazena také nafta, vrtače bude zajímat těžba ropy z rozpukaného krystalika, v příspěvku Podzemní zásobníky plynu informuje Ing. Gavenda hlavně

o sondách, kterými jsou velké PZP vystrojeny. Ing. Šarboch informuje o HBZS v Praze, Ing. Neliba shrnuje Báňskou záchrannou službu v ČR. Báňské záchranářské má být v příštím ročníku věnována vlastní sekce.



V sekci Tradice mě zaujala přednáška prof. Slivky Geovědní a montánní turismus na HGF – TU Ostrava. Zatím jde o bakalářské studium, v Košicích se ale stejné obory studují pět let. Když se mluví o rozvoji těžby uranu, připomínají se také jeho netežební závody, strojíreny, ZRUP, VDUP, ÚJP Zbraslav atd. Jenže tohle existovalo už za mocnářství, Dr. Velfl uvedl v Historii strojíren a stavebního odboru v Příbrami, že tento se postupem času rozrostl, postavil řadu hornických staveb, pro potřeby dolů vznikla například drátovna, která pak dodávala drátěná lana po celé Evropě. Kovárny, strojní dílny a truhlárny zaměstnávaly kolem roku 1880 na 250 pracovníků. Montanistika se překrývá s exaktními vědními obory, napří-



klad RNDr. Hrubešová přednášela o koncepci tvorby matematického modelu napětí v masivu pro důl Jeroným. Hornictví ovlivnilo zástavbu Krásné Hory a Rudolfova, jak píše Dr. Procházka.

V širší severočeské uhelné pánvi se dobývaly například granáty, nacházejí se v komínových brekciích, vázaných na České středohoří. Dr. Kaláb shrnuje možná využití historických důlních děl a popisuje využití dolu Jeroným jako přírodní experimentální laboratoře. Ing. Jalůvka přednášel o ostravské kulturní památce Hlubíně, další naši kolegové Ing. Kovář a P. Škácha přednášeli o hledání březohorského Dolu Matky Boží. Mgr. Trantina vzpomněl na montanistu Josefa Theura (1862 – 1928). V roce 1786 vznikla v Banské Štiavnici Společnost pro báňské vědy, okolnosti jejího vzniku uvedl Dr. Haubelt. Příbramská Báňská akademie tedy nebyla první, jak se mnozí domnívají.

Ve středu odpoledne jsem vyběhl k bývalé horní škole, odkud vyrazil prů-



vod fuksů hledat Nadlišáka. Z večera, z vlastního Skoku přes kůži, přináším hlavně snímky. Nápad měla průba horníků, kteří zatloukali levou rukou do trámy hřebík, tady se určitá zručnost projevila, akorát mě zarazilo, že fuksie byla šikvnější než fuks. Zklamala mě průba stojářů a hutářů, první postavili „pec“, druží v ní vytavili pivo. Pokolikáté už? Pozornost vzbudilo heslo jedné

fuksie: „Šaty dělají člověka, spodní prádlo kariéru.“

Čtvrteční exkurze nakonec stihla obě zamýšlené trasy, vodní štolu i vláček, centrální objekt Hornického muzea na Ševčinské šachtě a mineralogické sbírky. Vlastní Vodní štola je dokončená, zabezpečená, další tajemství březohorského podzemí odhalí naši kolegové někdy příště. **Otto Hejnic**

Rekultivace na svazích Ralska

huje pletivo. Jsme na jednom z nejhezčích míst chemické těžby. Na stránkách Ralska zůstal původní smíšený les, skrz opadávající stromy je průhled do krajiny. Je to poslední vyluhovací pole, zásahy do terénu byly při jeho odvrátání minimalizovány.

Jiří Jančařík vně oplocenky natírá i malícké patnácticentimetrové stromčky, doubek je mezi listím sotva vidět. Čím menší sazenička, tím víc potřebuje chránit, protože stačí jedno srnčí nebo zaječí chramstnutí a je po ní. Trochu to klouže, takže musím dávat pozor, aby

mladičké stromky nezahubila lidská, konkrétně moje, noha.

Něco nejsou sazenice, ale nálet. Jiří Jančařík mi ukazuje, z které jedle semena přiletěla. Že mají lesáči až tak detailní přehled, že vědí o každém semínku, mě opravdu překvapilo. Po skončení sanace chemické těžby odevzdáme tento svah Ralska již dobře zalesněný a s odrůstajícími stromky. Naše lokalita naváže na původní porosty přírodní rezervace Ralsko.

Na pískovcích rostou borovice, ve vlhkých roklicích smrky, v borovém porostu



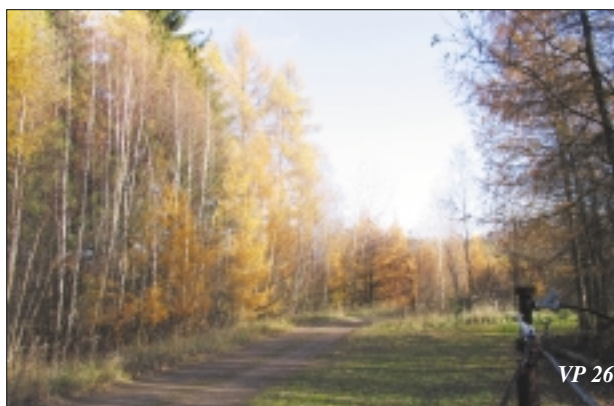
se udržela i jedle a zachovány zůstaly i majestátní buky. Nejhezčí ale jsou v poledním slunci zlaté zářící modřiny.

Poprosil jsem Ing. Helenu Valapkovou o doplnění.

Ing. Valapková: „Také podle mého názoru patří tato lokalita k jedné z nejzachovalejších a nejhezčích na území chemické těžby. Ve zdejších dostatečně vlhkých roklicích jsou dle lesnické typologie nejpriznivější podmínky k založení pokusných ploch pro postupné navrácení prakticky vymizelé jedle bělokore do lesa. Proto jsme takovou plochu založili právě tady a do profidlého březového porostu jsme posadili jedli.“

Protože zvěř v lese nejvíce poškozuje právě ty dřeviny, které se běžně nevy-skytují, museli jsme plochu i oplotit.

Také sazenice mimo oplocenku se musejí na podzim ošetřit proti okusu zvěří. Používáme, jak již bylo zmíněno, různé repelenty, které odpuzují zvěř svými mechanickými, čichovými i chutovými účinky. V oblasti Hamru-Severu, kde byly repelentní přípravky u listnatých dřevin málo účinné, chráníme kmínky listnáčů plastovými tubusy. Instalace tubusů a nátěry jsou hlavní náplní podzimních prací naší rekultivační skupiny, do které ještě patří Martin Veleš a Václav Bělík.“ **Otto Hejnic**



Vážení čtenáři, povzbuzen vřelým přijetím mých vzpomínek a ovlivněn velmi zajímavým a přehledným vyličením čtyřicetileté historie Hamru, troufám si nabídnout hrst vzpomínek z doby, kdy se na severu začínalo.

Především uvedu mou verzi nalezení Hamru. Již ve zmíněných vzpomínkách, uveřejněných v novinách DIAMO, v květnu 2006, jsem se zmínil, že jsem počátkem šedesátých let nastoupil na Geologický průzkum a jedním z jeho prioritních úkolů bylo hledat hydrogenní ložiska.

V rámci systematického postupu, při revizi vrtných jader vrtů, provedených v předcházejících obdobích státním průzkumem, byla v jádrech z vrtu v hamerské oblasti zjištěna radiometrická anomálie. Vzpětí na Hamr nastoupila vrtná souprava ze závodu Zábřeh na Moravě, avšak ta vrt zhavarovala. Jak se později ukázalo, stalo se to přibližně dva až tři metry nad ložiskem. Do počátku zimy 1962 se osádce nepodařilo ha-

váří zvládnout, proto se souprava na zimu zakonzervovala.

V průběhu zimního období ale byl závod v Zábřehu likvidován, protože úkol, který měl, dokončení průzkumu severozápadní Moravy, Slezska a Orlických hor, byl splněn.

Na jaře nastoupila na soupravu osádka ze závodu Ostrov nad Ohří, vrt dokončila a našla ložisko uranu. Nedůsledně odstraňovaná havárie tak měla za důsledek zpoždění objevení Hamru o dva tři měsíce.

Mně však jde v tomto příběhu ještě o „lidský“ aspekt. Kdyby se vrtné osádce ze Zábřehu podařilo havárii zvládnout, s největší pravděpodobností by zábřežský závod zajišťoval další bouřlivě se rozvíjející průzkum v hamerské oblasti a nedošlo by k jeho likvidaci.

Za obtíže, které musel předtím překonávat v přidělených oblastech, by si to zasloužil. Že k tomu nedošlo, zavinil si tento závod sám. Považuji to za názorný příklad klikatých cest osudu.

Z počátečního období prudkého rozvoje vrtného průzkumu na Hamru mám ještě vzpomínku, při které mne dodnes trochu mrazí v zádech. Jednou ke mně do ředitelské kanceláře v Příbrami při-

ZAČÁTKY HAMRU

šli vedoucí vrtných prací Ing. Píšek a hlavní hydrogeolog resortu RNDr. Tauber a zkoušeně oznamovali, že při likvidaci prvních několika desítek vrtů nebyla provedena jejich tamponáž, takže jsme vyrobili jakýsi „cedník“ mezi vodami turonu a cenomanu. Přitom jsme v té době již věděli, že cenomanské vody jsou artézského typu a značně radioaktivně kontaminované. Chvilí jsme vydešeně mlčeli. Nezbyvalo než nepro-

dleně přistoupit k radikální nápravě. Podle souřadnic vyhledat všechny tyto vrty a za zvýšeného dohledu je dodatečně zatamponovat. Moc se mi ulevilo, když jsem za krátký čas dostal hlášení, že to bylo provedeno.

Chci tím dokumentovat, že jsme od počátku respektovali ochranu životního prostředí. Úroveň této ochrany ovšem odpovídala úrovni tehdejšího poznání a připouštím, že se, byť nechtěně, opožďovala. Velmi pěkně a názorně to vyplývá i z kapitoly Chemická těžba ve zvláštním čísle DIAMO ke 40 letům Hamru. Rád bych k tomu dodal, že již z prvních zasvěcenějších studií hydrochemické těžby vyplývalo, že je třeba počítat zhruba se 30 lety dokončování těžby a uvedení do přijatelného stavu, dnes se tomu období říká sanace.

Občasník DIAMO pečlivě přikládám k publikaci Rudné a uranové hornictví České republiky, její tvorby jsem se zúčastnil. Je to její přehledné a cenné pokračování, kterého si velmi vážím. Když

si to vše pročítám a prolínám to se svými vzpomínkami, pak nemám pro léta, která jsem na uranu prožil, vhodnější výraz než „dobrodružství poznávání.“

A jsem osudu vděčný, že jsem u toho, co předcházelo a doprovázelo hornickou těžbu, chemickou těžbu a úpravarenské technologie, alespoň částečně a omezenou dobu mohl být.

Ing. Miroslav Kolek, CSc.

DIAMO

Podnikový občasník s. p. DIAMO Stráž pod Ralskem. Vydává vedení s. p. Vychází zpravidla jednou v měsíci.

Vedoucí redaktor Otto Hejnic.

Adresa redakce: DIAMO, s. p.,

471 27 Stráž p. R.,

tel.: 487 892 084, fax: 487 851 571

e-mail: hejnic@diamo.cz

Sazba: PANTYPE, s. r. o., Liberec

Tisk: GEOPRINT Liberec

Pro vnitřní potřebu s. p. DIAMO